

ZARZĄDZENIE NR 42/2023

Nadleśniczego Nadleśnictwa Wyszków

z dnia 28 grudnia 2023r.

w sprawie wprowadzenia „Zasad postępowania w sprawie minimalizowania wpływu realizacji prac gospodarczych na miejsca rozrodu i lęgi ptaków w Nadleśnictwie Wyszków”

(ZG.720.8.2023)

Na podstawie art. 35 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 28 września 1991r o lasach (Dz.U. 2023, poz. 1356.), § 22 ust. 3 Statutu Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe stanowiącego załącznik do zarządzenia Nr 50 Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 18 maja 1994 r., wytycznych Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych (załącznik do pisma ZP.7211.6.2020 z dnia 22 czerwca 2020r.) oraz Zarządzenia Nr 31 Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Warszawie z 16 listopada 2020r. w sprawie wprowadzenia Zasad postępowania w sprawie minimalizowania wpływu realizacji prac gospodarczych na miejsca rozrodu i lęgi ptaków w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Warszawie zarządzam, co następuje:

§1

Wprowadzam do stosowania „Zasady postępowania w sprawie minimalizowania wpływu realizacji prac gospodarczych na miejsca rozrodu i lęgi ptaków w Nadleśnictwie Wyszków”, stanowiące załącznik do zarządzenia.

§2

Traci moc Zarządzenie nr 38/2022 Nadleśniczego Nadleśnictwa Wyszków z dnia 29 września 2022r. w sprawie wprowadzenia „Zasad postępowania w sprawie minimalizowania wpływu realizacji prac gospodarczych na miejsca rozrodu i lęgi ptaków w Nadleśnictwie Wyszków” (znak: ZG.720.7.2022).

§3

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 01 stycznia 2024r.

Radca Prawny
Jan Przybyłowski
OL 651

NADLEŚNICZY
Nadleśnictwa Wyszków

Waldemar Wańczyk

**Zasady postępowania w sprawie minimalizowania wpływu realizacji prac
gospodarczych na miejsca rozrodu i lęgi ptaków w Nadleśnictwie Wyszków**

W związku z optymalizacją działań mających na celu ochronę zasobów przyrodniczych występujących na terenach leśnych w Nadleśnictwie Wyszków należy stosować się do poniższych zasad oraz sposobów i metod minimalizowania wpływu prac gospodarczych na miejsca gniazdowania i lęgi ptaków.

1. Przed przystąpieniem do prac w wydzielaniu leśnym z zakresu użytkowania lasu i hodowli lasu leśniczy lub podleśniczy przeprowadza wizję terenową w celu wykrycia i oznakowania stanowisk lęgowych ptaków: drzew dziuplastych, drzew z gniazdami wieloletnimi (o średnicy powyżej 25 cm) oraz w okresie lęgowym czynnych gniazd jednorocznych. Przeprowadzoną wizję dokumentuje się w zleceniu na prace prowadzone w wydzielaniu objętym lustracją. Zidentyfikowane dziuple oraz duże gniazda (użytkowane wiele lat) należy pozostawić w stanie nienaruszonym. Pozostałe zidentyfikowane czynne gniazda (użytkowane jednorazowo), należy pozostawić w stanie nienaruszonym do czasu zakończenia lęgów.
2. W przypadku, kiedy planowane prace będą wykonywane w okresie od 15.03 do 15.07 wizję w terenie należy dokonać nie wcześniej niż na 7 dni przed rozpoczęciem wykonywania prac gospodarczych. Dokonanie oględzin jedynie przy okazji wyznaczania drzew do usunięcia/ wykonania szacunków brakarskich – jest niewystarczające z uwagi na fakt, iż są one często wykonywane z dużym wyprzedzeniem czasowym w odniesieniu do rozpoczęcia samych cięć, co uniemożliwia stwierdzenie gniazd budowanych w międzyczasie. W przypadku czasowego wstrzymania prac na danej pozycji wizję należy powtórzyć.
3. W cięciach przedrębnych podczas wizji, o której mowa w pkt 2, należy oznakować drzewa z lęgami zgodnie z punktem 4 i 5, jeśli były wcześniej wyznaczone do wycięcia.
4. Przed wykonaniem cięć drzewa dziuplaste oraz drzewa z dużymi gniazdami znakuje się w sposób trwały, poprzez wykonanie na wysokości około 1,5 m (na wysokości wzroku) zieloną farbą obrączki na pniu drzewa.
5. W przypadku drzew z zasiedlonymi gniazdami o średnicy poniżej 25 cm znakowanie ma charakter tymczasowy i wykonywane jest przy użyciu taśmy biodegradowalnej. Czynne jednoroczne gniazda naziemne należy oznaczyć tymczasowo w sposób widoczny nie płosząc ptaków, na czas trwania wykonywania prac (np. poprzez wbicie palika/palików z końcówką pomalowaną w kolorze zielonym lub powieszenie taśmy).

6. W przypadku braku możliwości zabezpieczenia stanowisk lęgowych podczas wykonywanych lub planowanych do wykonania prac leśnych należy odstąpić od ich wykonania na fragmencie wydzielienia lub w całym wydzieleniu do czasu zakończenia lęgu.
7. Drzewa dziuplaste oraz drzewa z gniazdami wieloletnimi (o średnicy powyżej 25 cm) pozostawia się do ich naturalnej śmierci i rozpadu, również po ich przewróceniu.
8. Przed przekazaniem pozycji wykonawcy prac gospodarczych zostaje on poinformowany o występowaniu zinwentaryzowanych drzew dziuplastych i drzew z gniazdami na terenie planowanych prac oraz o sposobie ich oznakowania. Przekazanie ww. informacji jest odnotowywane w dokumencie przekazania powierzchni - Zleceniu.
9. Zlecający wykonanie prac leśnych jest zobowiązany pouczyć o obowiązku pozostawienia drzew dziuplastych oraz drzew, na których występują gniazda (z wyłączeniem gniazd o średnicy poniżej 25 cm poza okresem lęgowym), również tych które nie zostały wyznaczone przed przekazaniem powierzchni wykonawcy, a ich występowanie zostanie stwierdzone na etapie wykonywania prac gospodarczych.
Fakt pouczenia pracowników wykonujących prace z zakresu użytkowania i hodowli lasu Zlecający dokumentuje na formularzu zgodnym z załącznikiem nr 1 do niniejszych Zasad.
10. W celu minimalizacji szkód w awifaunie (niszczenie gniazd, płoszenie itp.), przed przystąpieniem do wykonania użytkowania rębego w okresie lęgowym ptaków (15.03 – 15.07), w miejscach, gdzie planuje się wykonanie cięć zupełnych (dotyczy wszystkich rodzajów rębni, w których elementami są cięcia zupełne), wskazanym jest wcześniejsze przygotowanie powierzchni poprzez usunięcie podszytów – poza miejscami ochrony nalotów i podrostów mających stanowić element przyszłego pokolenia drzewostanu. Działanie to zaleca się wykonać w okresie jesienno-zimowym, przed okresem lęgowym ptaków.
11. Na etapie ustalania harmonogramu prac należy dokonać analizy pod kątem możliwości ustalenia terminu wykonania działań gospodarczych związanych z pozyskaniem surowca drzewnego (usuwaniem drzew) poza okresem lęgowym, uwzględniając wyniki dokonanej lustracji oraz możliwość występowania większego bogactwa gatunkowego i ilościowego ornitofauny w drzewostanach starszych klas wieku na TSL: OLJ, OI, Lw, Lśw.
12. W okresie lęgowym wskazanym jest ograniczać pozyskanie w starszych drzewostanach z dużym udziałem osiki, brzozy, olchy.
13. Podczas wykonywania cięć rębnych zaleca się pozostawiać do następnej kolei rębności pojedyncze (występujące poza planowanymi kępami ekologicznymi) drzewa liściaste wyróżniające się wiekiem lub rozmiarami w stosunku do innych znajdujących się w danym wydzieleniu.
14. Czyszczenia późne w młodnikach po rębni złożonej zaleca się planować do realizacji i wykonywać poza okresem lęgowym.

15. Osoby (podmioty) wykonujące prace pozyskaniowe należy zobligować, przez stosowne zapisy w umowie / SIWZ, do niezwłocznego powiadamiania leśniczego o każdym przypadku ścięcia drzewa z zasiedloną dziuplą lub gniazdem. Każdy taki przypadek jest ewidencjonowany, z podaniem wydzielenia leśnego, daty zdarzenia, oraz rodzaju miejsca lęgowego (dziupla, gniazdo), gatunku ptaka jakiego zdarzenie dotyczyło, jeśli ustalenie gatunku jest możliwe. Należy wykonać dokumentację fotograficzną. Leśniczy jest zobowiązany niezwłocznie powiadomić o zaistniałym ww. zdarzeniu Zastępcę Nadleśniczego lub osobę pełniącą tę funkcję oraz przekazać dokumentację danego przypadku do biura nadleśnictwa, gdzie prowadzone jest zbiorcze zestawienie zaistniałych przypadków. Zbiorcze zestawienie przypadków ścięcia drzewa z zasiedlonym gniazdem lub dziuplą prowadzone jest na stanowisku właściwym ds. ochrony przyrody.
16. W każdej sytuacji powzięcia przez pracowników nadleśnictwa informacji o przypadku ścięcia drzewa z czynną dziuplą lub gniazdem ptaków, należy o tym niezwłocznie poinformować wydział właściwy w sprawach ochrony przyrody oraz rzecznika prasowego RDLP w Warszawie. W uzasadnionych przypadkach leśniczy podejmuje decyzję o wstrzymaniu prac. Nadleśnictwo jest zobowiązane do podjęcia działań ratunkowych dotyczących lęgów, których zakres zostanie dopasowany do biologii danego gatunku i uzgodniony z ornitologiem z Nadleśnictwa Wyszaków lub gdy jest to niemożliwe innym wskazanym w przedmiotowym Zarządzeniu Dyrektora RDLP w Warszawie.
- Aktualny wykaz ośrodków rehabilitacji zwierząt w Polsce znajduje się na stronie internetowej Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska
(<https://www.gov.pl/web/gdos/wykaz-osrodkow-rehabilitacji-zwierzat>)
17. Nadleśnictwo przeprowadza szkolenia z zakresu ochrony przyrody dla podmiotów, które wygrały przetarg na wykonywanie prac gospodarczych w lesie, w tym praktycznych zasad mających na celu zminimalizowanie wpływu realizacji prac gospodarczych na miejsca rozrodu i lęgi ptaków. Za organizację szkolenia odpowiada stanowisko właściwe ds. ochrony przyrody.
- Fakt przeprowadzenia szkolenia pracowników wykonujących prace z zakresu użytkowania i hodowli lasu dokumentuje się na formularzu zgodnym z załącznikiem nr 1 do niniejszych Zasad.
18. Do Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Warszawie oraz regionalnej dyrekcji ochrony środowiska należy przekazywać informacje o wszystkich stwierdzonych stanowiskach ptaków, dla których ustala się strefy ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania (podając ich lokalizację) w celu podjęcia decyzji odnośnie zasadności ustanowienia danej strefy przez właściwe organy.
19. Na stronie internetowej nadleśnictwa należy zamieścić numer telefonu (dostępny również poza godzinami pracy), gdzie osoby postronne mogą zgłaszać przypadki nieumyślnego

zniszczenia stanowisk gatunków lęgowych ptaków objętych ochroną na terenie zarządzanym przez nadleśnictwo. Dodatkowo numer ww. telefonu oraz informację o możliwości zgłaszania przedmiotowych przypadków należy umieścić na tablicy informacyjnej nadleśnictwa oraz każdego leśnictwa.

W celu umożliwienia zgłaszania ww. informacji wyznaczam, za jego zgodą, ornitologa Nadleśnictwa Wyszaków wymienionego w przedmiotowym Zarządzeniu Dyrektora RDLP w Warszawie.

Informacje na stronę internetową oraz na tablice ogłoszeń przygotowywane są przez Stanowisko właściwe ds. ochrony przyrody.

20. W celu zapewnienia należytej skuteczności wizji terenowej oraz przestrzegania ww. zasad, w każdym leśnictwie należy przeprowadzać kontrolne wizje terenowe. Kontroli podlegają wszystkie aspekty opisane w niniejszych zasadach, a w szczególności prawidłowość wyszukiwania, wyznaczenia oraz oznaczenia drzew w terenie, a także termin lustracji terenowej. Kontrole dokumentowane są w SILP w module *Kontrola pozycji planów*. Kontrole wizji terenowych potwierdza się również na zleceniu prac, z obowiązkiem korekty informacji, w przypadku stwierdzenia rozbieżności. Nadleśnictwo jest zobowiązane objąć kontrolą co najmniej 10% losowo wybranych powierzchni przeznaczonych do pozyskania drewna w ciągu roku. Wyniki kontroli będą utrwalane w formie sprawozdań przekazywanych do dnia 30 września każdego roku do RDLP w Warszawie. Kontrolnych wizji terenowych nie może wykonywać osoba dokonująca wcześniej wizji terenowej. Do wykonania kontrolnych wizji terenowych upoważniam Zastępcę Nadleśniczego, Inżynierów Nadzoru, pracowników na stanowiskach właściwych ds. pozyskania drewna, hodowli lasu oraz ochrony przyrody z czego Inżynierowie Nadzoru kontrolują minimum 10 % powierzchni przeznaczonych do pozyskania drewna w ciągu roku.

Za sporządzenia sprawozdania odpowiedzialne jest stanowisko właściwe ds. ochrony przyrody.

21. Fakt niestwierdzenia podczas oględzin, a następnie ścięcia dobrze widocznych, dużych gniazd lub drzew z dobrze widocznymi dziuplami, wiąże się z koniecznością podjęcia działań wyjaśniających i ustalenia czy zostały dopełnione wszystkie wymagane prawem powszechnym i uregulowaniami wewnętrznymi procedury. Wyniki kontroli muszą mieć formę pisemną. O każdym takim zaistniałym przypadku nadleśnictwo jest zobligowane poinformować RDLP w Warszawie.
22. W przypadku konieczności przeprowadzenia cięć na powierzchniach dotkniętych klęskami żywiołowymi, gradacyjnym pojawem organizmów lub zamierania drzewostanów z innych przyczyn w zakresie zagrażającym trwałości lasu, dopuszcza się odstępianie od stosowania zapisów przedmiotowych zasad po uzgodnieniu z RDLP w Warszawie.

23. Przedmiotowe wytyczne nie dotyczą usuwania drzew z zasiedlonymi gniazdami lub dziuplami, które stwarzają zagrożenie dla bezpieczeństwa pracowników PGL LP, wykonawców prac leśnych, osób postronnych, lub mienia. Sytuacje takie dokumentowane są w zleceniu. W takich przypadkach zastosowanie mają ogólnie obowiązujące przepisy prawa powszechnego. Drzewa takie pozostawia się do naturalnego rozkładu.

NADLEŚNICZY
Nadlesnictwo Wyszaków
Waldemar Wańczyk

Radca Prawny
Jan Przybyłowski
OL - 651

Lista osób uczestniczących w szkoleniu z zakresu ochrony przyrody

W ramach szkolenia

- 1. przekazano praktyczne zasady mające zminimalizować wpływ realizacji prac gospodarczych na miejsca rozrodu i legi ptaków**
- 2. pouczone wykonawców o obowiązku pozostawiania drzew dziuplastych oraz drzew, na których występują gniazda (z wyłączeniem gniazd o średnicy do 25 cm poza okresem lęgowym), również tych które nie zostały wyznaczone przed przekazaniem powierzchni wykonawcy, a ich występowanie zostanie stwierdzone na etapie wykonywania prac gospodarczych.**

LP	Imię i Nazwisko	Podpis

[illegible]